

TEM 1

NewPilgrimAge project

Reinterpretacija dediščine sv. Martina in z njim povezanih vrednot delitve kot novi promotor na skupnosti temelječe gostoljubnosti v 21. stoletju, ki si prizadeva osvetliti tudi druge prvine iz življenja sv. Martina iz Toursa, po katerih bi ga kazalo poznati. Martin iz Toursa je bil resnična oseba in je živel v 4. stoletju našega štetja, natančnejši podatki navajajo, da se je rodil leta 316 na ozemlju današnje Madžarske. Njegov oče je bil častnik rimske vojske, otrok pa je menda že od rane mladosti kazal zanimanje za krščanstvo, tedaj v rimskem cesarstvu že dokaj razširjeno vero. Po nekaterih hagiografskih virih si je Martin zelo želel postati puščavnik, a se je naposled uklonil očetovi volji in tudi sam vstopil v oborožene enote rimske vojske in se kot častnik z njimi podal v Galijo (današnja Francija). Nekako v tem obdobju njegovega življenja se je zgodil dogodek, po katerem sv. Martina slovi še danes: ko je nekega mrzlega zimskega jutra nekje severno od Pariza, menda v današnjem Amiensu, naletel na premrlega berača, mu je podaril edino, kar je imel, svoj plašč. Zatem je zapustil vojaški stan in odšel v uk k škofu Hilariju v Poitiers, kjer je postal duhovnik. Skromnosti in ponižnosti se sv. Martin ni odrekel niti, ko je bil leta 371 sam izvoljen za škofa, in sicer v Toursu. Bil je eden izmed prvih svetnikov nemučencev in tudi na Slovenskem mu je posvečenih več kot sto cerkva.

Zaradi svoje plemenitosti velja sv. Martin še danes za zavetnika solidarnosti, sočutnosti, skromnosti, dobrotelosti in skrbi za vse, ki so negodni in ne morejo skrbeti sami zase. Obredja, povezana z vinom – včasih se na prireditvah v čast mlademu vinu, vaških veselicah ali martinovanjih, odigra tudi folkloristični prizor, ko moški, oblečen v škofa, blagoslovi vino – so pravzaprav le ostalina poganskega obredja, ki so poznala zahvala bogovom za dobro letino. Mednarodni projekt *NewPilgrimAge: Reinterpretacija dediščine sv. Martina in z njim povezanih vrednot delitve kot novi promotor na skupnosti temelječe gostoljubnosti v 21. Stoletju* se bolj kot na vino in s tem povezano veseljačenje osredinja na vrednote, ki so danes malone ogrožene in bi jih kazalo izpostavljati in negovati. O tem govori tudi prispevek dr. Jasne Fakin Bajec, ko nosi naslov *Evropska kulturna pot sv. Martina Tourskega tudi na Goriško in Kras* ter bo v daljši različici objavljen v novi številki *Izvestij*, publikaciji Raziskovalne postaje ZRC SAZU Nova Gorica, kjer je avtorica prispevka zaposlena kot znanstvena sodelavka. V prispevku poleg tega podrobneje predstavlja Veliko evropsko kulturno pot sv. Martina Tourskega, ki vodi od Madžarske do Francije preko Slovenije, Italije, Hrvaške, Nizozemske, Nemčije in Korzike. V Sloveniji poteka od slovensko-madžarske meje v kraju Hodoš do mejnega prehoda z Italijo v kraju Opatje selo. Velika evropska kulturna pot sv. Martina Tourskega je v celoti dolga približno 2200 kilometrov (od tega slovenski del 500 kilometrov) in poteka po sledeh rimskih cest, ob ostankih rimskih naselbin.

In kaj ima sv. Martin povedati v današnjem času? »Danes, ko se Evropska unija sooča s številnimi socialnimi, političnimi in ekonomskimi krizami (prim. begunska kriza, spoštovanje etničnih pravic, brexit, populizem ipd.), se bo morda marsikdo vprašal o smislu *Velike evropske poti* in načinih interpretacij dediščine sv. Martina. Vendar se prav v kriznih trenutkih, ko je težko poiskati pravo rešitev za boljše in pravično življenje, pokaže smisel čaščenja pomembnih zgodovinskih osebnosti in poznavanja njihovega življenja, saj lahko v njihovih dejanjih najdemo možno smer izhoda iz perečih težav. Hkrati pa naj bi pot pripomogla k večji prepoznavnosti krajev, ki jih je obiskal sv. Martin, ter bogatejši kulturni in turistični ponudbi, ki vključuje tudi

romarstvo, kolesarstvo in pohodništvo,« v svojem prispevku v Izvestjih odgovarja dr. Jasna Fakin Bajec, ki je pri ZRC SAZU pristojna za projekt NewPilgrimAge.